

на ґрунті расової та етнічної ворожнечі, зводяться лише до проведення профілактичних та інших заходів з неформальними молодіжними об'єднаннями і рухами.

В даному разі логічним було б у положеннях про підрозділи карного розшуку передбачити загальну норму, яка б охоплювала всі напрями їх діяльності із запобігання злочинам, що вчиняються на ґрунті расової та етнічної ворожнечі.

Крім того, на нашу думку, чітко б визначили функції підрозділів карного розшуку із запобігання злочинам, що вчиняються на ґрунті расової та етнічної ворожнечі, розробка та затвердження типового положення про відділ (сектор) з розкриття злочинів, учинених іноземцями та стосовно них.

Що стосується інших підрозділів органів внутрішніх справ, то, хоча вони і здійснюють певну діяльність із запобігання вказаним злочинам, але в жодних відомчих нормативно-правових актах, крім Плану заходів МВС України щодо протидії расизму та ксенофобії до 2012 р., вона не визначена. Водночас План не відображає повною мірою суб'єктів та їх функцій із запобігання злочинам, що вчиняються на ґрунті расової та етнічної ворожнечі.

У зв'язку з означеним необхідно є розробка відповідного окремого відомчого нормативно-правового акта.

Список використаної літератури:

1. Про затвердження Плану заходів МВС України щодо протидії расизму та ксенофобії на період до 2012 року: Розпорядження МВС України від 18.02.2010 р. № 94.
2. Мартиненко О. А. Протидія кримінальним проявам расизму силами МВС України: мовою фактів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.khpg.org>.
3. Правове реагування України на злочини з мотивів упередження: підготовлено Підгрупою з правових питань координаційної групи «Ініціатива з питань збереження етнічної різноманітності» (березень 2008 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdfactory.com>.
4. Заключение замечания Комитета по ликвидации расовой дискриминации – Украина, утвержденные 29 августа 2011 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.noborders.org.ua>.
5. Вербенський М.Г. Транснаціональна злочинність: Монографія. – Дніпропетровськ, 2009.
6. Криминологія: Загальна та особлива частини: Підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / І.М. Даньшин, В.В. Голина, О.Г. Кальман, О.В. Лисодед; За ред. проф. І.М. Даньшина. – Харків, 2003.
7. Про організацію діяльності Департаменту карного розшуку та підрозділів карного розшуку ГУМВС, УМВС: Наказ МВС України від 30.06.2009 р. № 285.
8. Управління моніторингу дотримання прав людини в діяльності ОВС // Сайт МВС України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua>.
9. Объединенный периодический доклад (девятнадцатый – двадцать первый периодические доклады) Украины, подлежащий представлению 6 апреля 2010 года (GE.10-45765 (R) 191010 211010) / Библиотека по Правам Человека [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.umn.edu>.

Надійшла до редакції 30.01.2012

ВЕРБЕНСЬКИЙ М.Г., доктор юридичних наук
(Державний НДІ МВС України)

КИСЕЛЬОВ І.О., ад'юнкт
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

УДК 343.911

СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РЕЦИДИВНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Статтю присвячено огляду сучасного стану та основних тенденцій рецидивної злочинності в Україні.

Ключові слова: рецидив злочинів, рецидивна злочинність, криминологічні показники злочинності, стан рецидивної злочинності, тенденції рецидивної злочинності в Україні.

Статья посвящена обзору современного состояния и основных тенденций рецидивной преступности в Украине.

Ключевые слова: рецидив преступлений, рецидивная преступность, криминологические показатели преступности, состояние рецидивной преступности, тенденции рецидивной преступности в Украине.



The article is devoted to the current status and major trends of recidivism in Ukraine.

Keywords: *recurrence of crimes, recidivism, criminological crime rates, recidivism status and trends of recidivism in Ukraine.*

Вимірювання основних показників злочинності надає змогу отримати уявлення про розміри останньої, її змінюваність, ймовірність прояву і, в свою чергу, є певним підґрунтям для розроблення відповідних заходів, спрямованих на запобігання та протидію злочинності. Вивчення рецидивної злочинності як комплексного явища за кримінологічними показниками може виявити її закономірності, особливості та тенденції, адже вивчення злочинів у купі показує, що саме у такий спосіб вони виявляють чимало нових якостей [3, с. 71]. Саме за великою кількістю злочинів, що вивчається за допомогою показників, і простежується окрема стійкість злочинної діяльності – рецидив.

Ґрунтовний аналіз рецидивної злочинності ускладнюється наявністю різних підходів до розуміння її сутності, а відтак і різною статистичною інформацією, що підлягає вивченню. Серед сучасних досліджень, які в окремих частинах присвячено вивченню основних кримінологічних показників рецидивної злочинності, необхідно виділити роботи В. Батиргарєєвої, С. Денисова, В. Муравйова, Н. Пісоцької, О. Чужої та деяких інших.

На сьогодні існує як мінімум декілька точок зору щодо розуміння сутності рецидиву злочинів, і через це, відповідно, дослідники наводять різні статистичні дані, що в цілому ускладнює вивчення рецидиву злочинів як явища. Зазначені проблеми були предметом розгляду ряду вітчизняних науковців [1, с. 58-61; 6, с. 70-72], у працях яких наводились думки, як щодо природи рецидиву, так і порядку збору та фіксації відповідних статистичних даних, а також причин їх невідповідності одне одному. При проведенні даного дослідження ми спирались на статистичну інформацію стосовно осіб, які раніше були засуджені, без урахування факту наявної, не знятої чи не погашеної судимості за попередній злочин Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення МВС України за 2001–2010 рр. [4].

Метою даної наукової статті є висвітлення сучасного стану рецидивної злочинності в Україні, аналіз статистичних даних, визначення основних тенденцій рецидивної злочинності в Україні.

Відомо, що одним із основних показників злочинності, що піддаються статистичному вимірюванню, є рівень злочинності, який являє собою визначену в абсолютних числах загальну кількість злочинів та осіб, які їх вчинили, на певній території за певний проміжок часу [2, с. 156]. Вивчення та дослідження рівня рецидивної злочинності сприяє відображенню реального стану запобігання рецидивної злочинності, виокремленню та вивченню причин і умов, що сприяють її поширенню.

Проведений нами аналіз показників рівня рецидивної злочинності за 2001–2010 рр. надає підстави стверджувати, що рівень рецидивної злочинності у 2003 р. збільшився у 1,4 рази у порівнянні з 2002 р., а починаючи з 2005 р. поступово зростає (з нетривалим і несуттєвим поліпшенням у 2006–2009 рр.). У той же час комплексний аналіз даних за 2002–2010 рр. наочно демонструє збільшення рівня рецидивної злочинності з 65 230 злочинів до 96 830, що майже в 1,5 рази більше, ніж з моменту прийняття нового Кримінального кодексу України та запровадження відповідної звітності.

Водночас, на нашу думку, поряд із загальним рівнем рецидивної злочинності в Україні, який свідчить про негативні тенденції останньої, більш вирішального значення для аналізу набуває рівень рецидивної злочинності в окремих регіонах України. Детальний аналіз рівня рецидивної злочинності в областях країни та його порівняння надає змогу виділити певні закономірності існування рецидивної злочинності та сприяє дослідженню причин і умов, що її породжують.

Аналіз даних рівня рецидивної злочинності в окремих регіонах України надає змогу констатувати, що беззаперечно найвищий рівень рецидивної злочинності простежується у низці регіонів, серед яких першість обіймають Дніпропетровська, Донецька та Луганська області. Причому аналіз статистичної інформації стосовно рівня злочинності у зазначених регіонах показує, що з 2003 р. до 2010 р. у Дніпропетровській, Донецькій та Луганській областях рівень рецидивної злочинності був на порядок вищим, ніж у будь-яких інших регіонах України, а тому протягом такого тривалого періоду ці області за обраним критерієм беззаперечно посідають перші три місця серед всіх областей України, змінюючи лише порядковий номер.

Менший ніж у зазначених, але суттєво більший серед інших областей рівень рецидивної



злочинності наявний протягом 2003–2010 рр. у Запорізькій та Харківській областях, а також у АР Крим. Однак слід наголосити, що якщо у Запорізькій області рівень рецидивної злочинності стабільно високий протягом всього аналізованого періоду, то у Харківській області та АР Крим рівень рецидивної злочинності зазнавав суттєвих змін у період з 2003 по 2010 роки. Зокрема, у Харківській області рівень рецидивної злочинності зріс лише у період 2008–2010 рр., в той час як у попередні роки був нижчим майже у два чи навіть три рази у порівнянні з іншими регіонами України. Рівень рецидивної злочинності в АР Крим демонструє інші тенденції, зокрема, будучи високим на початку 2003 р., він суттєво знизився у 2006–2010 рр.

Втім, незважаючи на певні особливості що зумовлені загальним рівнем злочинності, кількістю населення у відповідних регіонах та іншими факторами, проведений аналіз надає підстави стверджувати про підвищений рівень рецидивної злочинності у ряді областей України, зокрема Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Харківській та АР Крим. У той же час необхідно зауважити, що зазначені вище області обіймають «перші місця» лише з точки зору рівня злочинності, що визначається в абсолютних числах. Через це слід мати на увазі, що у попередні роки в окремих областях України, наприклад у Одеській, Полтавській, Миколаївській та деяких інших, також спостерігалися достатньо високі показники рівня рецидивної злочинності, однак абсолютна кількість таких злочинів була все ж таки меншою, ніж у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Запорізькій, Харківській областях та АР Крим.

Розглядаючи рецидивну злочинність за допомогою коефіцієнта із розрахунку на 100 тис. осіб, можна зазначити окремі особливості поширення такої злочинності. З урахуванням статистичних показників, які наводились вище, коефіцієнт рецидивної злочинності у 2002 р. становив 134,6 (далі цифри наведені з розрахунку на 100 тис. населення), у 2003 р. – 185,7, у 2004 р. – 179,1, у 2005 р. – 158,6, у 2006 р. – 145,3, у 2007 р. – 158,7, у 2008 р. – 157,0, у 2009 р. – 159,4, у 2010 р. – 210. Аналіз коефіцієнта рецидивної злочинності наочно демонструє ступінь ураження населення рецидивною злочинністю.

Наведені результати свідчать перш за все про невтішні тенденції поширення рецидивної злочинності, адже, за даними Державної служби статистики [5], станом на 2002 р. в Україні проживало 48,457 млн осіб, в той час як у 2011 р. населення України складає 45,778 млн осіб. За допомогою нескладного підрахунку можемо виявити, що населення України у період з 2002 до 2011 р. скоротилось на 2,679 млн осіб, в той час як коефіцієнт рецидивної злочинності зріс у 1,6 раза.

Однак негативні показники збільшення загального коефіцієнта рецидивної злочинності виглядають ще більш невтішно поряд із тим, що протягом 2004–2009 рр. коефіцієнт рецидивної злочинності залишався майже незмінним від 179,1 (2004 р.) до 159,4 (2009 р.), в той час як на ці роки припадає найсуттєвіше скорочення населення – з 47,622 млн до 46,143 млн, тобто на 1,479 млн осіб з загальної кількості 2,679 млн. Такі показники свідчать перш за все про те, що незважаючи на значне скорочення кількості населення ступінь ураження останнього рецидивною злочинністю лише поглиблюється і збільшується.

Аналіз показників коефіцієнта ураження населення рецидивною злочинністю в окремих регіонах України дозволяє виявити низку особливостей. Так, вибіркового аналізу даних по коефіцієнтах показує, що у 2003 р. із розрахунку на 10 тис. населення коефіцієнт дорівнював: у Донецькій області – 23,9, у Дніпропетровській – 29,4, у Харківській – 15,9, у Одеській – 15,9, у Луганській – 36, у Львівській – 8,1. Показник коефіцієнту наглядно демонструє ступінь ураження рецидивною злочинністю населення у окремих регіонах, і якщо у Донецькій області за 2003 р. зареєстровано 11 328 злочинів, тобто найвищий показник на території України, а коефіцієнт дорівнює 23,9, то у Дніпропетровській області він дорівнює 29,4 при тому, що в області зареєстровано 10 330 злочинів – фактично на 1000 менше.

Однаковим у цьому році був коефіцієнт для Харківської та Одеської областей – 15,9, притому в Харківській області було виявлено на одну чверть злочинів більше, ніж у Одеській. Однак найбільш невтішні тенденції можна виявити при порівнянні західних та східних областей. Якщо протягом 2003 р. у Луганській області коефіцієнт дорівнював 36,0 (тобто був найвищим в Україні), то у Львівській області він становив 8,1, в той час як у Львівській та Харківській областях проживає майже однакова кількість населення – 2,598,311 та 2,472,617 відповідно. Подібна різниця простежувалась аж у 27,9 пунктів.

Аналіз статистичних даних станом на 2010 р. дає змогу визначити коефіцієнти у низці об-



ластей України: Дніпропетровська – 25,6, Донецька – 25,2, Луганська – 42,8, Запорізька – 39,1; у Івано-Франківській області – 6,1. На основі показників коефіцієнта злочинності за 2010 р. можемо виокремити основні тенденції рецидивної злочинності порівняно із 2003 р. Так, абсолютний розрив між найменш ураженими регіонами та найбільш криміногенними зріс на 8,8 пунктів, і відповідно, становив 36,7 пунктів (між Луганською та Івано-Франківською областями).

Вивчення коефіцієнта рецидивної злочинності по регіонах надає право стверджувати, що за рівнем ураження населення беззаперечно першість посідає Луганська область. Показники коефіцієнта демонструють стабільність феномена, що вивчається, для Донецької області – в середньому на рівні 23–25 пунктів, в той же час у Дніпропетровській області такі показники на порядок вище – 26–28 пунктів в середньому. Високі значення коефіцієнта також притаманні Запорізькій області.

Слід зауважити, що поряд із показниками структури рецидивної злочинності не менший інтерес становить вивчення останньої у структурі злочинності загальної. Аналіз показників у цьому напрямку, на жаль, свідчить про негативні тенденції в цілому, адже абсолютний приріст у відсотках з 2002 р. до 2010 р. становить цілих 7,3 %, що свідчить про реальне поширення рецидивної злочинності, її укоріненість та відсутність дієвих запобіжних заходів.

Окреме занепокоєння викликає і той факт, що поряд із зменшенням кількості населення України, зниженням загального рівня злочинності питома вага рецидивних злочинів стрімко зростає. Так, якщо у 2002 р. фактично кожен п'ятий злочин (22,5 %) було вчинено раніше засудженою особою, що мала на момент вчинення не зняту чи не погашену судимість, то вже у 2007–2008 рр. – кожен четвертий злочин (24,4–24,6 %) вчинявся зазначеною категорією осіб. При цьому збільшення питомої ваги рецидивних злочинів ще на 3,2 % у порівнянні з 2010 р. буде означати, що кожен третій злочин вчиняється раніше засудженою особою або такою, що має не зняту чи не погашену судимість, в той час як такі «здобутки» вочевидь вбачаються неприпустимими, а завдання Кримінального кодексу, що містяться у ч. 1 ст. 1 КК України, – проваленими, адже в останній прямо передбачено, що Кримінальний кодекс України має своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від злочинних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання злочинам.

Зрозуміло, що збільшення питомої ваги рецидивної злочинності у структурі загальної злочинності на 7,3 % протягом останніх десяти років свідчить про неефективність кримінально-виконавчої політики та відсутність хоча б яких дієвих заходів із запобігання поширенню рецидивної злочинності.

Крім загального огляду питомої ваги рецидивної злочинності у структурі злочинності загальної, не слід уникати і вивчення окремих адміністративно-територіальних одиниць України. Аналіз статистичної інформації стосовно питомої ваги рецидивних злочинів у регіонах також розкриває окремі закономірності та якості останньої.

Вивчення питомої ваги рецидивних злочинів дозволяє зробити окремі висновки. Незважаючи на те, що за дослідженими показниками рівня злочинності серед усіх регіонів України Дніпропетровська, Донецька та Луганська області займали перші у списку за кількістю злочинів місця, дослідження питомої ваги рецидивної злочинності у регіонах надало змогу виявити й інші тенденції. Зокрема, у Дніпропетровській та Донецькій областях протягом 2003–2010 рр. присутні сталі тенденції щодо вчинення рецидивних злочинів, а питома вага останніх у середньому становить 30–32 % від загальної кількості злочинів.

Найбільші показники питомої ваги рецидивних злочинів спостерігаються у Луганській – в середньому 35–37 %, Сумській – в середньому 35–36 %, Запорізькій області – в середньому 33–34 %. Наведені показники наглядно демонструють, що незважаючи на порівняно невелику кількість рецидивних злочинів у низці регіонів України, зокрема Сумській області, Тернопільській області, містах Києві і Севастополі, питома вага таких злочинів на порядок вища (на 5–6 %), ніж у тих, де таких злочинів зареєстровано у декілька (іноді у два чи навіть три) разів більше.

Це свідчить про якісну різницю рецидивної злочинності в структурі злочинності звичайної в різних регіонах України. Таким чином, незважаючи на те, що у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській та деяких інших областях реєструється майже половина рецидивних злочинів від загальної кількості, питома вага таких злочинів в середньому не перевищує 30 %, тобто у Дніпро-



петровській і Донецькій областях фактично кожен четвертий злочин вчиняється раніше засудженою особою, водночас у Луганській області середня питома вага таких злочинів дорівнює 34–35 %, а це означає, що більш ніж кожен третій злочин вчинено раніше засудженою особою.

Крім того, більш ніж кожен третій злочин вчиняється раніше засудженими особами і в ряді адміністративно-територіальних одиниць, зокрема у Сумській області.

У містах Києві і Севастополі в середньому кожен четвертий злочин вчиняється раніше засудженими особами. Для більшості областей Західної України характерним є те, що кожен п'ятий злочин вчиняється особами, що вже були засуджені. При чому слід вказати на тенденції до суттєвого зниження рівня питомої ваги рецидивних злочинів у м. Києві: починаючи з 2008 р. питома вага таких злочинів скоротилась майже на 10 % (з 23,3 % до 14,6 %).

Вивчення питомої ваги злочинності у регіонах України дозволяє виявити ряд цікавих особливостей. Зокрема, на тлі високих показників рецидивної злочинності в абсолютних числах в Харківській області питома вага таких злочинів в середньому дорівнює 18–19%, тобто лише кожен шостий злочин вчиняється раніше засудженими. В той же час в Одеській області з приблизно такою ж кількістю населення щороку реєструється майже така сама кількість злочинів як і у Харківській, однак питома вага рецидивних злочинів в Одеській області становить в середньому 25–27 %, тобто кожен четвертий злочин вчинений раніше засудженою особою. Окрім зазначеного, ситуація з рецидивною злочинністю в Одеській області загострюється і тим, що за рівнем злочинності остання не входить навіть до п'яти найкриміногенніших (Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Запорізька, АР Крим та Харківська).

Найнижчі показники питомої ваги рецидивних злочинів спостерігаються у низці західних областей, зокрема Чернівецької, Івано-Франківської, Волинської, Житомирської, Хмельницької. Починаючи з 2004 р. найнижчі показники систематично простежуються у Івано-Франківській області, де становлять в середньому 10–12 %, тобто лише кожен десятий злочин вчиняється раніше засудженими особами, а це фактично в 3,5 рази менше, ніж у більшості східних регіонів.

Негативні тенденції рецидивної злочинності простежуються також і на УМВСТ. Зокрема, за даними ДІТ МВС України, найменша кількість злочинів, що вчинені раніше засудженими особами (в абсолютних числах), реєструється на Донецькому та Одеському УМВСТ. Водночас питома вага рецидиву злочинів на зазначених УМВСТ сягає 34–35 %, а нерідко, наприклад у 2009–2010 рр., і 38 % та 49 % від загальної кількості зареєстрованих злочинів. Такі тенденції свідчать про укоріненість рецидивної злочинності у специфічних умовах (на транспорті), а також про наявність злочинної специфікації в окремих напрямках.

У зв'язку із цим слід підкреслити загальні негативні тенденції поширення рецидивної злочинності на територіях оперативного обслуговування УМВСТ, адже в середньому питома вага рецидивної злочинності на УМВСТ сягає 27–29 %, що у відсотковому показнику набагато більше, ніж у більшості областей України.

Таким чином, рівень рецидивної злочинності в Україні повільно й поступово збільшується з нетривалим поліпшенням у певні роки. Аналіз даних за 2002–2010 рр. наочно демонструє збільшення рівня рецидивної злочинності з 65 230 злочинів до 96 830, що майже в 1,5 рази більше, ніж з моменту прийняття нового Кримінального кодексу України та запровадження відповідної звітності. Таким чином, загальні тенденції рецидивної злочинності на території України можна характеризувати як вкрай негативні.

Вивчення основних криминологічних показників рецидивної злочинності в окремих регіонах України дозволяє виокремити низку областей і міст, а також УМВСТ, в яких спостерігаються найбільш негативні тенденції поширення рецидивної злочинності та, відповідно, низький рівень її запобігання з боку правоохоронних органів, зокрема ОВС. Проведене нами дослідження показує, що найбільший рівень рецидивної злочинності спостерігається у Дніпропетровській, Донецькій та Луганській областях. Однак незважаючи на кількісні показники рецидивної злочинності, більш глибоке вивчення показує, що питома вага таких злочинів у Сумській області, Тернопільській області, містах Києві і Севастополі на порядок вища (на 5–6 %), ніж у тих, де таких злочинів зареєстровано у декілька (іноді у два чи навіть три) разів більше, а це свідчить про якісну різницю рецидивної злочинності в структурі злочинності звичайної в різних регіонах України.

Найнижчі показники питомої ваги рецидивних злочинів спостерігаються у низці західних областей. Починаючи з 2004 р. найнижчі показники систематично спостерігаються в Івано-



Франківській області, де становлять у середньому 10–12 %, тобто у 3,5 рази менше, ніж у більшості східних регіонів. Вивчення коефіцієнта рецидивної злочинності у регіонах та областях показує, що найбільш ураженими залишаються Східний та Центральний регіони України. Показники коефіцієнта рецидивної злочинності у регіонах свідчать, що за рівнем ураження населення беззаперечно першість посідає Луганська область.

Динаміка питомої ваги рецидивної злочинності в структурі злочинності загальної демонструє негативні тенденції, а абсолютний приріст у відсотках у 2002–2010 рр. становить цілих 7,3 %, що свідчить про реальне поширення рецидивної злочинності, її укоріненість та відсутність дієвих запобіжних заходів.

Окреме занепокоєння викликає і той факт, що поряд із зменшенням кількості населення України, зниженням загального рівня злочинності питома вага рецидивних злочинів стрімко зростає. Станом на 2002 р. фактично кожен п'ятий злочин (22,5 %) було вчинено раніше засудженими особами, в той час як з 2007 р. вже кожен четвертий злочин (24,4–24,6 %) вчинявся зазначеною категорією осіб.

Список використаної літератури:

1. Батиргарєєва В.С. Щодо нового підходу до розуміння рецидивної злочинності // Часопис Київського університету права. – 2004. – № 2. – С. 58-61.
2. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: У 3 кн. – К., 2007. – Кн. 1: Теоретичні засади та історія української кримінологічної науки.
3. Кримінологія: Учебник для вузів / Под общ. ред. д. ю. н., проф. А.И. Долговой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2005.
4. Статистичні дані Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення Міністерства Внутрішніх Справ України за 2001–2010 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/374130>.
5. Статистичні дані про чисельність населення України (перепис населення України) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Чужа О. Роль статистики у боротьбі з рецидивною злочинністю // Право України. – 2005. – № 9. – С. 70-72.

Надійшла до редакції 15.02.2012

КАЛМИКОВ Д.О., кандидат юридичних наук
(Луганський державний університет
внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка)

УДК 343.62:343.4

ОСОБЛИВОСТІ ДІЇ ЗАКОНУ ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЕКСПЛУАТАЦІЮ ДІТЕЙ

У статті розглянуто особливості дії ст. 150 КК України, які мають найбільше значення для практики застосування її приписів або можуть викликати певні труднощі у правозастосовних органів під час кваліфікації дій осіб, котрі вчинили експлуатацію дітей.

Ключові слова: експлуатація дітей, кримінальна відповідальність, чинність кримінального закону, дія кримінального закону у часі, дія кримінального закону в просторі, бланкетність, криміналізація, декриміналізація.

В статье рассматриваются особенности действия ст. 150 УК Украины, которые имеют наибольшее значение для практики применения ее предписаний или могут вызвать определенные трудности у правоприменительных органов при квалификации действий лиц, совершивших эксплуатацию детей.

Ключевые слова: эксплуатация детей, уголовная ответственность, действие уголовного закона во времени, действие уголовного закона в пространстве, бланкетность, криминализация, декриминализация.

The article discusses the features of the item 150 of the Criminal Code of Ukraine which have the greatest value for the practice of applying its provisions, or may cause some difficulties in the law-bodies during training activities of persons who committed the exploitation of children.

Keywords: exploitation of children, criminal liability, the validity of the criminal law, criminal law action in time, the effect of criminal law in space, blanketist, criminalization, decriminalization.

